

Verslag Leeskring De Omslag – 30 januari 2018

Aanwezig: Gerda, Wil, Marné, Janny, Nelleke, Paulien, Annelies, Joke. Afwezig: Richtje

Gerda Boone: Cécile en Elsa, strijd bare freules – Elisabeth Leijnse

Het is een prettig leesbaar boek over het leven van twee zussen (freules) die leefden aan het eind van de 19e en begin 20e eeuw. De schrijfster Elisabeth Leijnse (1961) werkt als hoogleraar aan de Universiteit van Namen. Zij heeft zich enorm goed gedocumenteerd en geeft een heel helder overzicht van het leven dat de beide freules hebben gehad met alle ups en vooral ook de downs. Ook de sociale kant van vrouwenlevens en maatschappelijke toestanden komt aan bod.

De jeugd van de freules werd overschaduwd door de ziekte van hun moeder. Ze kregen privé onderwijs en waren erg op elkaar aangewezen. De oudste zus Cécile de Jong van Beek en Donk was de schrijfster van het toen spraakmakende, feministische boek: Hilda van Suylenburg. Ze trouwde met Adriaan Goekoop, waardoor zij zowel zelf als haar zus geen financiële problemen had. Zelfs toen het huwelijk werd ontbonden (!) wat in die tijd zeer ongebruikelijk was bleef die steun overeind. Cécile trouwde nogmaals en verbleef jarenlang in Frankrijk.

Elsa de twee jaar jongere zus trouwde met de componist Alphons Diepenbrock. Zij bleven wel bij elkaar ondanks het feit dat Alphons er een minnares op na hield. De zussen groeiden erg uit elkaar maar onderhielden wel een uitgebreide correspondentie die voor de schrijfster natuurlijk zeer veel informatie bevat.

Ik kwam met dit boek in aanraking door een lezing van de schrijfster bij het Zeeuws Archief afgelopen november. Met stijgende bewondering voor het vele werk dat het schrijven met zich mee heeft gebracht luisterde een volle zaal naar haar interessante betoog.

Leijnse won met het boek in 2016 zowel de Erik Hazelhoff Biografieprijs als de Libris Geschiedenis Prijs.

Wil Hoff: Ver van huis – Carolyn Visser, 1995

Carolyn Visser schrijft reisverhalen. Wil heeft dit boek meerdere malen gelezen. Het spreekt aan door de journalistieke stijl, de korte zinnen en de opsomming van feiten. Tegelijkertijd is de schrijfster in staat op afstand naar situaties te kijken en becommentarieert ze op een onderkoelde toon. De tekeningen zijn van de hand van Johan Nienhof. Carolyn Visser won onlangs de Libris Geschiedenis Prijs met 'Selma'.

Marné Lut: Laat me nooit alleen - Kazuo Ishiguro, 2005

Engeland, ergens aan het eind van de twintigste eeuw. Kathy is eenendertig en werkt op het platteland in een revalidatiekliniek. Ze heeft haar vriendschap met Ruth weer op kunnen pakken toen ze haar verzorger werd na een orgaandonatie. Ook haar oude jeugdliefde Tommy komt terug in haar leven. Gaandeweg wordt duidelijk dat de vrienden door hun gemeenschappelijke lot en afkomst een bijzondere band hebben. Op ingetogen wijze vertelt Kazuo Ishiguro over de vergankelijkheid van de jeugd, over gemiste kansen en de vanzelfsprekendheid waarmee we allemaal het einde van ons eigenverhaal aanvaarden.

Andere boeken zijn o.a. De rest van de dag en De troostelozen.

De schrijver (1954) werd geboren in Nagasaki en verhuisde als vijfjarige naar Groot-Brittannië.

Janny Pohlkamp: Lieveeling – Kim van Kooten

Janny las dit boek met haar andere leeskring. Het is gebaseerd op een waar verhaal van Pauline Barendregt.

Puck en haar moeder wonen in een achterstandswijk tot ze intrekken bij Ludovicus, een rijke vriend van haar moeder. Deze overlaadt Puck met speelgoed maar is ook handtastelijk. De 5 jarige Puck begrijpt dat niet, ook niet waarom ze iedere zondag op de foto moet. Haar moeder wil gewoon niet weten wat er gaande is en vult haar dagen met winkelen en wijn drinken. Ze vindt het wel vreemd dat Ludovicus haar nooit aanraakt.

Als ze ouder wordt gaat Puck begrijpen wat er aan de hand is, maar wanneer zij lief is zal Ludovicus met haar moeder trouwen. Ze wil het graag aan meester Hofslot vertellen maar er komt altijd iets tussen. Wanneer ze door een beenbreuk en ondervoeding in het ziekenhuis belandt, komt de meester op bezoek. Eindelijk vertelt ze het hem en hij brengt haar moeder en oma op de hoogte. Ze moet ook aangifte doen bij de politie, maar die doet er niets mee.

Wanneer Ludovicus een week in het buitenland is, roven Pucks moeder en haar familie het hele huis leeg en plunderen zijn bankrekening. Haar moeder strooit met geld en na verloop van tijd zijn ze weer net zo arm als voorheen. Haar moeder wordt opgenomen in een psychiatrisch ziekenhuis en Puck moet maar zien hoe ze rondkomt. Als moeder weer thuis is, zien ze geen kans om zo verder te leven. Puck belt naar "pappa" en die komt hen in de grote auto weer ophalen.

Nelleke Sweep: **Het oude land – Dorte Hanson**, 2015 – vertaald uit het Duits in 2016, debuutroman
Heel mooi leesboek over twee mensen die hun plaats zoeken in het leven.

Begin 1945 ontvlucht Hildegard von Kamicke met haar vijf-jarige dochtertje Vera het oorlogsgeweld in het oosten van Duitsland. Ze komt in de buurt van Hamburg op de hoeve van Ida Eckhoff terecht. Er staat een inscriptie op de gevel van de boerderij: Dit Huus is mien un doch nich mien, de no mi kummt, nennt 't ook noch sien. Ida en Hildegard maken constant ruzie, maar Hildegard blijft. Twee jaar later komt Ida's getraumatiseerde zoon Karl terug uit Russische krijgsgevangenschap. Hildegard trouwt met hem en als uiteindelijk Ida's mooie kast plaats moet maken voor een piano van Hildegard pleegt Ida zelfmoord. Als Vera 14 is vertrekt haar moeder zwanger van een ander naar Hamburg en laat Vera op de boerderij achter bij Karl. Vera gaat tandheelkunde studeren en erft na Karls overlijden de boerderij, die ze echter verwaarloost. Jaren en jaren later klopt haar nichtje Anne met zoontje Leon aan op zoek naar onderdak. Anne is de dochter van Vera's halfzus Marlen. Zij geeft in Hamburg met tegenzin muziekles aan kinderen van yuppen en ontvlucht Hamburg als haar vriend haar en hun kind in de steek laat. Samen beginnen Ida en Anne de oude hoeve te restaureren.

Paulien Turk: **De engel en de adelaar – Bettina Drion en Hans van den Pol** – 2015

Dit boek beschrijft de zoektocht van de joodse Judy Simons naar het oorlogsverleden van haar moeder Lea. Judy wordt als baby van vier weken oud door haar moeder, die haar man achterna reist naar Zwitserland, in Nederland achtergelaten. Wanneer Lea in Brussel wordt opgepakt, komt ze terecht in een doorgangskamp in Mechelen. Hier ontmoet ze de Oostenrijker Franz Pölzer, een SS-officier, die vanwege zware verwondingen is overgeplaatst naar Mechelen. De relatie, die zij gedurende een aantal oorlogsjaren hebben, heeft vérstrekkende gevolgen voor hun naasten, wanneer zij zich beiden terugtrekken en niets prijs geven van hun geheim

Joke Westerhof: **Gesloten koffers – Sylvia Pessireron**, The House of Books, 2014

De Molukse Sylvia Pessireron schreef eerder de roman 'De verzwegen soldaat' en is mede-scenarioschrijver van de televisiefilm 'De Punt'. In 'Gesloten koffers' beschrijft ze zowel ingetogen als indringend wat het Molukse volk en in het bijzonder haar familie is overkomen. Het is een waardig monument, geschiedschrijving van een recent verleden.

De Molukse KNIL-soldaat Itja Hatuopar voelt zich afgedankt. Tegen de afspraken in en volkomen onverwacht zijn hij en zijn wapenbroeders bij aankomst in Nederland ontslagen uit militaire dienst. Weggestopt in een barakkenkamp, ergens in de Betuwe, zonder inkomsten en met een verbod te werken, merkt Itja dat de Molukkers eigenlijk helemaal niet welkom zijn. Verbitterd weigert hij zich neer te leggen bij de strenge leefregels.

Zijn vrouw Ina doet haar best om hun dochters en zonen toekomst te geven. Tegen Itja's wil stimuleert ze hen om hun hart te volgen. Ina kan niet voorkomen dat haar gezin terecht komt in een draaikolk van tegengestelde belangen. Een extreme verzetsdaad - de treinkaping bij De Punt –zet de familieband op scherp.

Wanneer je 'Gesloten koffers' leest, realiseer je je hoe in een tijd die je zelf meemaakte onrecht is geschied aan mensen, die net als jij zelf recht hebben om waardig en voluit te kunnen leven. Parallellen met de opvang van vluchtelingen in Nederland zijn er zeker. Afhankelijk zijn voor een inkomen, niet mogen werken..... En verder: onbekendheid met elkaar èn onbekend maakt onbemind en zelfs bedreigend.

Samenstelling verslag: Joke Westerhof